

Verantwoording

Georges De Schutter

In 2003 kreeg Johan Taeldeman ter gelegenheid van zijn emeritaat aan de Universiteit van Gent een imposant *Liber Amicorum* aangeboden: *Taeldeman, Man van de taal, schatbewaarder van de taal* (red. Johan De Caluwe, Georges De Schutter, Magda Devos, Jacques van Keymeulen). In de inleiding worden de pagina's xxiii tot xliii ingenomen door een bibliografie van het wetenschappelijk werk tussen 1968 en 2003, met bovendien de aankondiging van een paar titels die op dat ogenblik nog 'in druk' waren. Die artikelen zijn inderdaad verschenen, en ze vormen de voorhoede van een imposante reeks boeken en bijdragen gepubliceerd tussen 2003 en 2013. In dat laatste jaar laste Johan, na de krachttoer van de redactie (samen met Frans Hinskens) van *Language and Space – Dutch*, een wetenschappelijke pauze in. Die heeft door zijn snel verslechterende gezondheid veel langer geduurd dan oorspronkelijk gedacht. Het feit dat in 2017, het jaar van zijn overlijden, opnieuw drie bijdragen verschenen zijn, mag als een illustratie gelden van het feit dat hij zich opnieuw beter voelde. Dat bleek ook nog hieruit, dat hij een oude droom opnieuw had opgepakt: de realisatie van een lexicon van zijn thuisdialect, het Kleits, een onderneming die voorlopig uitgelopen is op een imposante verzameling geschreven kaartjes; want Taeldeman bleef tot zijn laatste snik gehecht aan papier en pen.

Johan had ook nog een wetenschappelijk project in zijn droomwereld opgeslagen: tussen 1998 en 2005 waren, op basis van de imposante databestanden van het Nederlands-Vlaamse Project-Goeman-Taeldeman (later aangeduid als GTRP (Goeman-Taeldeman-Van Reenen-Project)), vier delen verschenen van de FAND: deel I over het korte vocalisme van de Nederlandse dialecten, deel II over de verlengingsproducten van de Owg. korte vocalen, deel III over de oorspronkelijk lange klinkers, en deel IV over het consonantisme. Wat daarbij buiten beeld was gebleven, was de klank die zonder twijfel in elke Nederlandse taalvariëteit veruit de grootste frequentie heeft: de niet gespecificeerde vocaal sjwa. Ook die verdiende naar zijn oordeel een plaats in het panopticum van de Nederlandse klankgeografie. Het is natuurlijk wel zo dat in de verschenen FAND-delen hier en daar informatie te vinden is over sjwa in specifieke woorden, maar tot een systematische beschrijving is dat nooit uitgegroeid. Tijdens de laatste jaren van zijn leven heeft hij meer dan eens de hoop uitgesproken dat die lacune in onze kennis van de Nederlandse taalgeografie alsnog ingevuld zou worden, en in zijn laatste levensmaanden had hij ook dat weer voorzich-

tig als een mogelijk project naar voren geschoven. Het heeft niet meer mogen zijn, maar de artikelen die in dit herdenkingsnummer opgenomen worden gaan wel over diverse aspecten van de sjwa-problematiek. De aanzet tot dit bescheiden nummer gaat trouwens terug tot de periode dat wij Taeldeman nog onder ons hadden; de bedoeling was absoluut niet dat het sjwa-project in een herinneringsnummer voorgesteld zou worden, maar in een themanummer dat zijn volgende grote project zou uittekenen. Van die opzet is helaas niets meer gekomen. Aan het project hadden een zestal collega's uit Vlaanderen, Franstalig België en Nederland hun medewerking toegezegd. Na Taeldemans overlijden heb ik het project aangepast. Ik ben wel blij dat hier uiteindelijk drie ruime bijdragen kunnen verschijnen die ook de drie pijlers van zijn denken over taal representeren: de historische klankleer, de Nederlandse taalgeografie en de sociale variatielinguïstiek.